

profesor Institutum Altioris Latinitatis Calogero Riggi referatem pt. "Katecheza o Duchu Świętym w naukowaniu Epifaniusza". Na zakończenie sympozjum wystąpił Afrykańczyk, absolwent Uniwersytetu Salezjańskiego, Simon Habyariman, który w oparciu o swą tezę doktorską /La dottrina pneumatologica nel "De Spiritu Sancto" di Ambrogio/scharakteryzował zarówno sam traktat jak i naukę o Duchu Świętym Ambrożego z Mediolanu. Wszystkie materiały z sympozjum zostaną opublikowane w specjalnym zeszycie.

Ks. Stanisław Longosz

VII. MIĘDZYNARODOWY KONGRES PNEUMATOLOGÓW

Dla uczczenia jubileuszowych rocznic: 1600-lecia Soboru Konstantynopolskiego I i 1550 rocznicy Soboru Efeckiego obradował w dniach 22-26 III 1982 r. w Auli Synodu Biskupów w Watykanie Międzynarodowy Kongres Teologiczny Pneumatologów¹. Pragniemy mu poświęcić kilka uwag, ponieważ bazował on przez cały czas na teologii Ojców, a pierwszy dzień jego obrad nosił nazwę: "Pneumatologia I Soboru w Konstantynopolu". W skład Komitetu Organizacyjnego Kongresu weszło 7 rektorów wyższych uczelni papieskich Rzymu /Anselmianum, Antonianum, Gregorianum, Lateranum, Salesianum, Angelicum, Urbanianum/ pod przewodnictwem O. José'a Sariva **Martinsa** oraz 15 rektorów, dziekanów i profesorów innych papieskich uczelni rzymskich, reprezentujących kilka narodowości /m.in. Polak E. Kaczyński z Angelicum/, z sekretarzem naukowym O. Piergiorgio Nestem. Na życzenie papieża wzięli w nim również udział przedstawiciele innych wyznań chrześcijańskich /prawosławni, luteranie, an-

1 Obszerne sprawozdania z Kongresu por. Cesare Casale Marcheselli, Credo nello Spirito Santo. Congresso Internazionale di Pneumatologia, Roma 22-26 marzo 1982, "Asprenas" 29/1982/163-177; Augustyn Jankowski, Międzynarodowy Kongres Teologiczny Pneumatologów, Rzym 22-26 III 1982, RBL 35/1982/434-438.

glikanie, metodyści oraz bracia z Taizé ze swym przeorem bratem Rogerem i teologiem Maksem Thurianem/. Dyskusje Kongresu miały za cel, jak stwierdził papież, pogłębić naukę o Duchu Świętym, "przypominając ściśle więzy łączące Kościół naszych czasów z Kościołem IV wieku w ciągłości jego nauki pierwotnej oraz wierności nauczaniu Ewangelii i przepowiadaniu apostołskiemu". Na program każdego dnia obrad składały się 2 referaty, 2 dłuższe konferencje i praca w 6 grupach studyjnych. Otwarcia Kongresu dokonał Prefekt Kongregacji Nauki Wiary, kard. Józef Ratzinger.

W pierwszym dniu obrad usiłowano przypomnieć fundamenty teologii Ducha Świętego położone w IV wieku. Na Soborze Nicejskim /325/ zebrani biskupi wyznali krótko w symbolu wiary: "εἰς ἕνα θεόν...εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν...εἰς τὸ ἕγιον Πνεῦμα". Pneumatologię nicejską pogłębił jeszcze I Sobór Konstantynopolski /381/ łącząc Ducha Świętego z Tajemnicą Wcielenia w chrystologicznej części wyznania wiary: σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ὁμοίου καὶ Ματρᾶς τῆς παρθένου.

A oto wykaz prelekcji pierwszego interesującego nas dnia Kongresu: 1/ Y.Congar /Paryż/, Aktualność pneumatologii. 2/ J.D. Zizioulas /Glasgow, prawosławie/, Nauka I Soboru w Konstantynopolu o Duchu Świętym. 3/. Ch.Pietri /Paryż, Sorbona/, Problematyka I Soboru w Konstantynopolu w kontekście dziejowym i teologicznym. 4/. R.Cantalamesa /Rzym/, "Incarnatus de Spiritu Sancto ex Maria Virgine. Wiąz między chrystologią a pneumatologią w Symbolu Konstantynopolskim i w patrystyce.

Grupy studyjne I dnia Kongresu zajmowały się pneumatologią w rozwoju dziejowym. Po wprowadzającej prelekcji dyskusjom przewodniczyli: 1/ J.Woliński /Paryż, Instytut Katolicki/, Pneumatologia Ojców greckich, 2/ A.Trapè /Rzym, Augustinianum/, Pneumatologia łacińska, 3/ L.F.Ladaria /Madryt, Comillas/, Duch Święty u św.Hilarego z Poitiers. 4/ R.T.Hanson /Manchester, Uniwersytet/, Duch Święty w symbolach i wyznaniach wiary. 5/ J.M. Garrigues /Avignon/, Filioque wczoraj i dziś. 6/ F.Beisser /Mainz/, Znaczenie ekumeniczne i walor dogmatyczny Symbolu Konstantynopolskiego.

Treść poszczególnych wystąpień czy głosów w dyskusji.

opublikowane zostaną w całości, w specjalnej Księdze Pamiętkowej, przez Editrice Vaticana. Obrady nacechowane były poje-
dnawczym duchem ekumenicznym, unikaniem akcentów polemicznych
i chęcią wzajemnego zrozumienia. Wydaje się, że Kongres ten,
jak to stwierdził Ojciec Święty Jan Paweł II w końcowym prze-
mówieniu, uczynił wielki krok naprzód w trudnym dziele zjed-
noczenia chrześcijan.

ks. Stanisław Longosz